

KIELTEN JA VIESTINNÄN OPETUKSEN KÄYTÄNTÖSUOSITUKSET AMMATTIKORKEAKOULUISSA 2011

Ammattikorkeakoulututkintojen kieliopintojen tavoitteena on, että opiskelija oppii viestimään tarkoituksenmukaisesti ja taitavasti oman ammattialansa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa vähintään toisella kotimaisella kielellä, yhdellä tai kahdella vieraalla kielellä sekä omalla äidinkielellään. Kansallisten ja kansainvälisten vaatimusten saavuttamiseksi on olennaisen tärkeää, että kielten ja viestinnän opetus huomioidaan ammattikorkeakoulujen strategisessa suunnittelussa. Kieltenopetuksen ensisijainen tehtävä on tukea ammattikorkeakoulujen strategisten tavoitteiden saavuttamista. Yhteiset käytännöt ja suositukset ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetukseen edistävät ja tukevat ammattikorkeakoulujen laatutyötä.

Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän asiantuntijatyöryhmän 2011 päivittämät suositukset ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän käytännöiksi perustuvat Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry:n asettaman kieltenopetuksen kehittämisryhmän 19.3.2004 ja 12.12.2006 laatimiin suosituksiin, jotka on valmisteltu ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyössä.

Vahvistamisen jälkeen suositusten noudattamisesta vastaa koko ammattikorkeakoulu yhteisö. Yhteiset käytännöt edistävät ammatillisen kielten ja viestinnän opetuksen yhdenmukaisuutta ja valtakunnallista vertailtavuutta. Suosituksia päivitetään tarpeen tullen.

AMMATTIKORKEAKOULUN KIELTEN JA VIESTINNÄN OPETUKSEN MISSIO

Ammattikorkeakoulun kielten ja viestinnän opetuksen tehtävänä on tuottaa opiskelijalle kansainvälistyvän elinkeino- ja työelämän asiantuntijatehtävissä tarvittava kieli- ja viestintätaito. Kielten ja viestinnän opetuksessa korostetaan opiskelijan valmiuksia kieli- ja kulttuurirajat ylittävään vuorovaikutukseen ja omaan ammatilliseen kehittymiseen. Ammatillista kielten ja viestinnän opetusta kehitetään kansallisen ja kansainvälisen tutkimuksen pohjalta tavoitteena ammattikorkeakoulututkintojen kansainvälinen vertailukelpoisuus ja kilpailukyky.

Aihe	Suositus	Suosituksen perustelu
1. Asiantuntijan kieli- ja viestintäosaaminen viestinnässä, toisessa kotimaisessa kielessä ja englannissa	<p>Ammattikorkeakoulujen kieliopintoja koskeva lainsäädäntö (Liite 1) määrittelee vaadittavan kielitaidon.</p> <p>Ammattikorkeakoulututkintojen tuottama kieli- ja viestintäosaaminen kuvataan Kansallisessa tutkintojen ja osaamisen viitekehityksessä NQF (Liite 5), joka perustuu Eurooppalaiseen tutkintojen viitekehitykseen EQF (Liite 6).</p> <p>Ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut osaa viestiä riittävästi suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle ja kykenee itsenäiseen kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä. (NQF-taso 6)</p>	<p>Osaamistavoitteet perustuvat Valtioneuvoston asetukseen ammattikorkeakouluista 15.5.2003/352 sekä Valtioneuvoston asetukseen suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa 12.6.2003/481. (Liite 1)</p> <p>Ammattikorkeakoulun kieliopintoja koskeva lainsäädäntö)</p> <p>Opiskelijoiden yhdenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun vuoksi on tärkeää, että kaikkien ammattikorkeakoulujen englannin, suomen ja ruotsin opettajat käyttävät arvioinnissa samoja kriteereitä. Kun on kyse tutkintotodistusmerkintään oikeuttavasta toisen kotimaisen kielen</p>

	<p>Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle kykenee vaativaan kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä. (NQF-taso 7)</p> <p>Ammattikorkeakoulujen englannin, toisen kotimaisen kielen (ruotsi ja suomi) opintojen arvioinnissa suositellaan noudatettavan eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvia kielten taitotasokuvauksia. Taitotasokuvaukset on laadittu ammattikorkeakoulujen yhteistyönä.</p> <p>Ammattikorkeakoulujen ruotsin kielen opintojen arvioinnissa noudatetaan KORU-hankkeen (= Korkeakoulujen ruotsin kielen suoritusten yhteismitallisuuden kehittäminen) suosituksia sekä niitä täydentäviä ammattikorkeakoulujen käyttöön laadittuja taitotasokuvauksia. Nämä suositukset on työstetty yhteistyössä korkeakoulujen ruotsin kielen opettajien kanssa.</p> <p>Liite 7 Suomen/ruotsin kielen ja viestinnän kompetenssi- ja osaamistasokuvaukset</p> <p>Liite 8a) Toisen kotimaisen kielen (ruotsi) puhumisen taitotasokuvaukset Liite 8b) Toisen kotimaisen kielen (ruotsi) kirjoittamisen taitotasokuvaukset</p> <p>Liite 9a) Toisen kotimaisen kielen (suomi) suullisen kielitaidon taitotasokuvaukset Liite 9b) Toisen kotimaisen kielen (suomi) kirjallisen kielitaidon taitotasokuvaukset</p> <p>Liite 10a) Englannin puhumisen taitotasokuvaukset Liite 10b) Englannin kirjoittamisen taitotasokuvaukset</p>	<p>opintojaksosta, on erityisesti huomattava, että toisen kotimaisen kielen opinnoista saadun arvosanan merkitsemiseen ammattikorkeakoulun tutkintotodistukseen liittyy tietty tasovaatimus tämän arvosanan saamiseksi. Tämä osaamisen taso ei ole yksittäisen korkeakoulun tai kielenopettajan määriteltävissä, vaan toisen kotimaisen kielen opintojen vaatimustaso määrittyy ns. kielitutkintoasetuksesta (481/2003), joka rinnastaa ammattikorkeakoulujen ruotsin/suomen opinnot valtionhallinnon kielitutkintoihin.</p>
Aihe	Suositus	Suosituksen perustelu
<p>2. Kielet, sisäänotto ja lähtötasokokeet</p>	<p>Ammattikorkeakoulun hyväksyessä opiskelijan tutkintokoulutukseen sen on varmistettava, että opiskelijalla on riittävät kieli- ja viestintävalmiudet suoritua opinnoistaan.</p> <p>Ammattikorkeakouluopiskelijan kieli- ja viestintävalmiudet on</p>	<p>1. Käytäntö on osoittanut, että kaikilla ammattikorkeakouluihin hyväksytyillä opiskelijoilla ei ole ammattikorkeakouluopinnojen edellyttämää kielitaitoa.</p> <p>2. Ammattikorkeakouluun tulevilla opiskelijoilla voi</p>

	<p>syitä testata opintojen alussa. Lähtötasotestin perusteella opiskelija voidaan ohjata ammattikorkeakoulun valmentaviin kieli- ja viestintäopintoihin tai vastaaville kursseille muissa oppilaitoksissa.</p> <p>Jos opiskelijan koulusivistyskieli on jokin muu kuin koulutusohjelman kieli, opiskelijalla tulisi olla koulutusohjelman kielessä Eurooppalaisen viitekehyksen taitotaso C1 tai vähintään B2, jotta opinnot eivät keskeytyisi puutteellisen kielitaidon takia. Taitotaso osoitetaan kielitodistuksella tai kielitestillä ellei koulutusohjelman kieli ole opiskelijan äidinkieli.</p>	<p>olla hyvin erilaiset lähtökohdat kieli- ja viestintäopintoihin. On opiskelijan edun mukaista testata hänen lähtötasonsa vieraassa kielessä ja tarvittaessa toisessa kotimaisessa kielessä.</p> <p>3. Myös suomen- tai ruotsinkielisten opiskelijoiden äidinkielen testaaminen on suositeltavaa, mikäli opiskelija tulee ammatillista väylää pitkin, hänen äidinkielensä ei ole suomi tai ruotsi tai hän on saanut yo-tutkinnosta äidinkielen arvosanaksi C tai sen alle.</p> <p>4. Testauksen ajoittaminen opintojen alkuun mahdollistaa valmentautumisen ennen pakollisia opintojaksoja. Testaamisen yhteydessä on suositeltavaa kysyä oppimisvaikeuksista, jotta ne voidaan havaita riittävän ajoissa.</p>
Aihe	Suositus	Suosituksen perustelu
<p>3. Suomen ja ruotsin kielen taidon osoittaminen ammattikorkeakouluopinnoissa opiskelijan koulusivistyskielestä riippuen sekä todistusmerkinnät</p>	<p>Opiskelija, jonka koulusivistyskieli on <u>suomi</u> Kypsyysnäytteen kieli on suomi, jolloin opiskelijalle tulee ko. kielestä erinomainen suullinen ja kirjallinen taito (ks. A481/2003 15 §). Toinen kotimainen kieli on ruotsi. Huom! Mikäli opiskelijalla on ylioppilastutkinnossaan vähintään arvosana magna cum laude approbatur suomen kielessä suoritettussa äidinkielen kokeessa (joka osoittaa ko. kielen erinomaista taitoa), kypsyysnäytteen kieli voi olla myös ruotsi tai koulutusohjelman kieli.</p> <p>Opiskelija, jonka koulusivistyskieli on <u>ruotsi</u> Kypsyysnäytteen kieli on ruotsi, jolloin opiskelijalle tulee ko. kielestä erinomainen suullinen ja kirjallinen taito (ks. A481/2003, 15 §). Toinen kotimainen kieli on suomi. Huom.! Mikäli opiskelijalla on ylioppilastutkinnossaan vähintään arvosana magna cum laude approbatur ruotsin kielessä suoritettussa äidinkielen kokeessa (joka osoittaa ko. kielen erinomaista taitoa), kypsyysnäytteen kieli voi olla myös suomi tai koulutusohjelman kieli.</p> <p>Suomenkielisessä ammattikorkeakoulussa opiskelevan suomen kielen taidon osoittaminen, jos koulusivistyskieli on ruotsi</p> <p>Perusopintoihin kuuluvana osana on (ks. A352/2003 7 §) näyttökoe, joka sisältää sekä suullisen että kirjallisen osuuden</p>	<p>1. Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta edellyttää korkeakoulututkinnon suorittaneen henkilön kielitaidosta seuraavaa: <i>"Valtion henkilöstöltä, jolta edellytetään säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, vaaditaan kaksikielisessä viranomaisessa viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Yksikielisessä viranomaisessa edellytetään viranomaisen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa."</i> (424/2003)</p> <p>2. Toisesta kotimaisesta kielestä säädetään ammattikorkeakouluasetuksessa seuraavasti: Opiskelijan tulee osoittaa saavuttaneensa <i>"sellainen suomen ja ruotsin kielen taito, joka julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) mukaan vaaditaan korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan kaksikielisellä virka-alueella ja joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen."</i> (A352/2003, 8 §)</p> <p>3. Valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin</p>

	<p>ja jonka arvioinnissa käytetään KORU-hankkeessa laadittuja kielitaidon tasokuvauksia; asteikko <i>tyydyttävä/hyvä</i> (ks. arviointikriteerit Elsinen, R. & Juurakko-Paavola, T. 2006. Korkeakouluopiskelijoiden ruotsin kielen taidon arviointi, s. 97-98).</p> <p>Ruotsinkielisessä ammattikorkeakoulussa opiskelevan ruotsin kielen taidon osoittaminen, jos koulusivistyskieli on suomi</p> <p>Perusopintoihin kuuluvana osana on (ks. A352/2003 7 §) näyttökoe, joka sisältää sekä suullisen että kirjallisen osuuden ja jonka arvioinnissa käytetään KORU-hankkeessa laadittuja kielitaidon tasokuvauksia; asteikko <i>tyydyttävä/hyvä</i> (ks. arviointikriteerit Elsinen, R. & Juurakko-Paavola, T. 2006. Korkeakouluopiskelijoiden ruotsin kielen taidon arviointi, s. 97-98).</p> <p>Opiskelija, jonka koulusivistyskieli <u>ei ole suomi eikä ruotsi</u> Kypsyysnäytteen kielen päättää ammattikorkeakoulu.</p> <p>Koulusivistyskielen määräytyminen Ks. Valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa (481/2003, 20 §). Huom.! Asetuksessa mainitut <i>vastaavat opinnot</i> eivät tarkoita ammatillista 2. astetta.</p> <p><u>Liite 1 Lainsäädäntö</u></p> <p>Todistusmerkinnät Ammattikorkeakoulu käyttää todistuksessaan merkintää asetuksenmukaisen kielitaidon saavuttamisesta. Lisämerkinnästä käyvät ilmi: 1) koulusivistyskieli 2) kypsyysnäytteen kieli ja 3) ammattikorkeakoulun kieliopinnot vastaavuus kielitaidosta annetun lain 424/2003, 6 § kaksikielisessä viranomaisessa valtion henkilöstöltä vaadittavaan toisen kielen taitoon, eli merkintä siitä, onko toisen kotimaisen kielen osaamisen taso hyvä vai tyydyttävä.</p> <p><u>Liite 2 Todistusmerkinnät</u></p>	<p>kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa määrittelee, millä tavoin opintojen yhteydessä voi osoittaa lainsäädännön edellyttämän erinomaisen suullisen ja kirjallisen kielitaidon toisessa kotimaisessa ja vähintään tyydyttävän suullisen ja kirjallisen kielitaidon toisessa kotimaisessa kielessä. (481/2003, 15 - 17§) Em. asetuksen mukaan tutkintoa, jolla osoitetaan suomen tai ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita, jos opiskelija on saanut koulusivistyksensä ja suorittanut korkeakoulussa kypsyysnäytteen ao. kielellä.</p> <p>4. Ammattikorkeakouluasetuksen mukaan opiskelijalla on "<i>sellainen yhden tai kahden vieraan kielen kirjallinen ja suullinen taito, joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen.</i>" (A352/2003, 8 §)</p> <p>5. "<i>Korkeakoulun perustutkinnosta annettavaan todistukseen on merkittävä koulusivistyksen ja kypsyysnäytteen kieli sekä kieli, jolla opiskelija on suorittanut maan toisen kielen suullista ja kirjallista taitoa osoittavan kielikokeen tai kieliopinnot.</i>" (481/2003, 19 §)</p> <p>6. Valtioneuvoston asetuksen (481/2003) mukaan "<i>henkilön katsotaan saaneen koulusivistyksensä sillä kielellä, jolla hän on perusopetuslain (628/1998) tai lukiolain (629/1998) mukaisista tai vastaavista opinnoista saamassaan päättötodistuksessa saanut hyväksytyt arvosanan äidinkielenä opiskellusta suomen tai ruotsin kielestä.</i>" Opetusministeriön näkemyksen mukaan koulusivistyskieli ei määriy ammatillisen perustutkinnon kautta. (Tieto saatu s-postilla toukokuussa 2006.)</p> <p>7. Tutkintotodistukseen merkitään julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003, 6 § 1 mom.) mukaista kaksikielisessä viranomaisessa valtion</p>
--	--	--

		<p>henkilöstöltä vaadittavaa toisen kielen taitoa osoittavat arvosanat erikseen suullisen ja kirjallisen kielitaidon osalta. Perusteluna menettelylle on oikeusministeriön 24.8.2005 antama lausunto asiasta.</p> <p>Liite 3 Oikeusministeriön lausunto</p> <p>8. Yhteiset käytännöt ja todistusmerkinnät varmistavat opintojen vertailukelpoisuuden ja yhtenäisyyden opiskelijan hakeutuessa työelämään ja jatko-opintoihin.</p>
Aihe	Suositus	Suosituksen perustelu
<p>4. Kypsyysnäytetilaisuuden järjestäminen ja kypsyysnäytteen kieliasun arviointi</p>	<p>Ammattikorkeakoulututkintoon liittyvä kypsyysnäyte annetaan kirjallisesti. Kukin opiskelija kirjoittaa kypsyysnäytteen itsenäisesti. Kypsyysnäyte kirjoitetaan valvotussa tilaisuudessa koulusivistyskielellä (suomi tai ruotsi) tai ammattikorkeakoulun päättämällä kielellä.</p> <p>Lukivaikeuksisen opiskelijan kypsyysnäytettä koskevat seuraavat erityisjärjestelyt edellyttäen, että opiskelija esittää asiantuntijan (esim. erikoislääkäarin tai erityisopettajan) lausunnon tilanteestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lukivaikeuksinen opiskelija voi kirjoittaa pidempään kuin muut ja kirjoittaa koneella. – Lukivaikeuksinen opiskelija voi täydentää suoritustaan suullisesti. <p>Kypsyysnäytteen arviointi</p> <p>Kypsyysnäytteen asiasisällön arvioi ammattiaineen opettaja ja kieliasun arvioi asianomaisen kielen opettaja. Kypsyysnäyte arvioidaan asteikolla hyväksytty – hylätty.</p> <p>Kypsyysnäytteen kieliasun arviointi kohdistuu seuraaviin asioihin:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jäsentely (mm. tekstin kokonaisrakenne, kappalejako, otsikointi) – Ymmärrettävyys (mm. tekstin itsenäisyys, argumentointi, väitteet ja niiden perustelut) – Selkeys (mm. virkerakenne, ammattitermien käyttö, sanavalinnat, ohjeiden mukainen ulkoasu) – Tyyli (asiatyylit) ja kieli (mm. oikeakielisyys, oikeinkirjoitus). 	<p>Ammattikorkeakouluasetuksen mukaan opiskelijan on tutkintoa varten ”<i>kirjoitettava opinnäytetyönsä alalta kypsyysnäyte, joka osoittaa perehtyneisyyttä alaan ja suomen tai ruotsin kielen taitoa. Ammattikorkeakoulu päättää kypsyysnäytteestä silloin, kun opiskelijalta ei vaadita 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua kielitaitoa.</i>” (A352/2003, 10 §; A423/2005, 10 §)</p> <p>Ks. edellisestä suosituksesta L424/2003, A481/2003.</p>

Aihe	Suositus	Suosituksen perustelu
<p>5. Minimiopintopistemäärät</p>	<p>Ammattikorkeakoulun perusopintojen kielten opintojaksojen suositeltava laajuus on yleisen ECTS-periaatteen mukaisesti 5 opintopistettä kussakin seuraavista: vieras kieli (englanti tai muu vieras kieli), toinen kotimainen kieli sekä suomen/ruotsin kieli ja viestintä. Jos opiskelija vapautetaan pakollisen kielen opetuksesta, tilalle järjestetään vastaava määrä muita kieliopintoja, jotta opiskelijan kyky toimia ammatissaan parantuu.</p>	<p>1. Ammattikorkeakouluopintojen tulee antaa opiskelijalle mm. teoreettiset perusteet asiantuntijatehtävissä toimimista varten, edellytykset asianomaisen alan kehityksen seuraamiseen, riittävä viestintä- ja kielitaito sekä alan kansainvälisen toiminnan edellyttämät valmiudet. (A352/2003, 7 §)</p> <p>2. Riittävän kieli- ja viestintätaidon tulee tarkemmin ottaen antaa opiskelijalle sellainen "<i>kirjallinen ja suullinen kielitaito, joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen.</i>" (A352/2003, 8 §)</p> <p>3. Kansallisen tutkintojen viitekehyksen mukaan opiskelijan tulisi osata viestiä riittävästi suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle. Opiskelija kykenee itsenäiseen kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.</p>
<p>6. Kieliopintojen sijoitus mielekkäästi ammattialan kielen ja osaamistason kannalta</p>	<p>Kieliopinnot suositellaan sijoitettavaksi koko opiskeluajalle. Opintojen alkuun sijoitetaan valmentavat opinnot, jotta kaikki opiskelijat saavuttavat riittävän lähtötaidon kieliopintoihin. Ammattialan kieliopinnot sijoitetaan opintojen keski- ja loppuvaiheeseen (2.-4. opintovuoteen), jolloin opiskelijat tuntevat ammattialansa ja työelämää ja integrointi ammattialan sisältöihin on luontevaa.</p>	<p>1. Jos ammattikorkeakoulun kieliopinnot ovat opintojen alussa, niin opiskelijalla ei vielä ole ammattialan asioista riittävää käsitystä.</p> <p>2. Motivaatio kielenopiskeluun lisääntyy työelämään siirtymisen lähestyessä.</p>
<p>7. Opintopisteiden kertyminen valmentavista opinnoista</p>	<p>Ammattikorkeakoulun kielten valmentavista opintojaksoista annetaan opiskelijalle opintopisteitä vapaasti valittaviin opintoihin, jos opiskelijan lähtötaito on havaittu puutteelliseksi ja hänet on siksi ohjattu näihin kieliopintoihin.</p>	<p>1. Opintopisteiden saaminen motivoi opiskelijaa osallistumaan kielten valmentaville opintojaksoille.</p> <p>2. Mikäli ammattikorkeakoulu järjestää valmentavaa opetusta, on johdonmukaista että tällainen opetus katsotaan kuuluvaksi ammattikorkeakouluopetukseen ja liitetään sen laadunvarmuuden piiriin.</p> <p>3. Opiskelijan kieliopintoihin käyttämä aika tulee näkyä opintopisteinä myös opintotuen kertymisen vuoksi.</p>

Aihe	Suositus	Suosituksen perustelu
<p>8. Integrointisuositukset</p>	<p>Vierasta kieltä ja ammattiainetta voidaan integroida ammattikorkeakouluopetuksessa, jos alla esitetyt neljä integrointikriteeriä täyttyvät. Tyypillisesti vieraan kielen perusopintojen opintojakson sisällöstä voidaan integroida sopiva osio (esim. esityksen pitäminen, kokousharjoittelu), joka muodostaa vain osan kielen opintojaksosta. Muulla vieraan kielen opetuksella varmistetaan kielen ydinaineuksen riittävä hallinta. Syventävissä ammatillisissa kieliopinnoissa voidaan integroida laajojakin kokonaisuuksia, kuten kokonaisia vieraan kielen opintojaksoja ammattiaineen kanssa.</p> <p>1. Integroinnissa sovelletaan asiantuntijuuden periaatetta, siten että vieraan kielen koulutettu kieltenopettaja opettaa ja arvioi kielelliset suoritukset (kirjallisen ja suullisen) ja ammattiaineen opettaja asiasisällön.</p> <p>2. Opiskelijoiden kielitaidon taso on itsenäisen kielenkäyttäjän tasolla (Eurooppalaisen viitekehysasteikon taso B2, jolloin opiskelijalla on realistinen mahdollisuus osallistua aktiivisesti ammattiaineen opetukseen. Jos opiskelijan kielitaito ei ole riittävä, ammattiaineen opettaja antaa opiskelijan tarvitseman tuen äidinkielellä.</p> <p>3. Ammattiaineen opettajan ja kieltenopettajan työaika huomioidaan integroidun opintojakson suunnittelussa.</p> <p>4. Integroinnista huolimatta vieraan kielen opetussuunnitelman mukaiset kielen sisällöt on opetettava. Näin varmistetaan se että, kieli- ja viestintätaito kehittyy kaikilta osin tulevan ammatin asiantuntijatehtäviä varten ja termistön hallinta kehittyy suunnitelmallisesti.</p> <p>Integrointikriteerejä eivät täytä ne tilanteet, joissa asiantuntija pitää vieraalla kielellä luentosarjan tai opetusmateriaali on vieraskielistä. Integroitujen opintojen tulee myös perustua realistiselle käsitykselle opiskelijoiden kielitaidon tasosta ja kyvystä osallistua oppimistapahtumaan täyspainoisesti.</p>	<p>Kielten integroiminen ammattiaineisiin simuloi työelämän kielenkäyttötilanteita ja valmentaa opiskelijoita työelämään.</p>
Aihe	Suositus	Suosituksen perustelu
<p>9. Vapaasti valittavat kieli-, kulttuuri ja viestintäopinnot</p>	<p>Opetussuunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomiota kansainvälistymisvalmiuksien kehittymiseen opintojen aikana. Opiskelijalla on silloin mahdollisuus suunnata ammatillista</p>	<p>Työelämän kansainvälistyessä (EK:n raportti 2009, Huhta 2010) työelämän kieli-, kulttuuri- ja viestintätarpeet monipuolistuvat.</p>

	<p>kasvuun henkilökohtaisen opintosuunnitelman avulla. Ammattikorkeakoulu tarjoaa kaikille opiskelijoille mahdollisuudet monipuolistaa ja laajentaa kieli-, kulttuuri- ja viestintäosaamistaan tarjoamalla laajasti vapaasti valittavia kieli-, kulttuuri- ja viestintäopintoja.</p> <p>Jos opiskelija valitsee hänelle uuden kielen alkeet opinto-ohjelmaansa, hänet ohjataan valitsemaan samasta kielestä useampia opintojaksoja syventämään saman kielen osaamista.</p>	<p>Ammattikorkeakoulu rakentaa siltaa yksipuolistuneista kielivalinnoista työelämään tarjoamalla maailman suurten kielten ja kulttuuri alkeis- ja jatkokursseja, jotka valmentavat työelämän monikulttuurisiin viestintäympäristöihin.</p>
Aihe	Suositus	Suosituksen perustelu
10. Opintojen hyväksilukeminen eri tapauksissa	<p>Opintojen hyväksilukemisen periaatteena on, että aiemmin hankittu osaaminen luetaan hyväksi riippumatta siitä, missä ja miten osaaminen on hankittu.</p> <p><u>Liite 4a)</u> Formaalisti opitun hyväksiluvut: korvaavuudet</p> <p><u>Liite 4b)</u>: Non-formaalien ja informaalin kieli- ja viestintäosaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen</p>	<p>Kieliopintojen hyväksiluvussa noudatetaan AHOT korkeakouluissa -hankkeessa luotuja linjauksia.</p>

Liitteet

- LIITE 1 Ammattikorkeakoulun kieliopintoja koskeva lainsäädäntö
- LIITE 2 Suositus todistusmerkinnöiksi ammattikorkeakouluissa (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry)
- LIITE 3 Oikeusministeriön lausunto
- LIITE 4a) Formaalisti opitun hyväksiluvut: korvaavuudet
- LIITE 4b) Non-formaalien ja informaalin kieli- ja viestintäosaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- LIITE 5 Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys tasot 6 ja 7
- LIITE 6 Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten (European Qualifications Framework) tasot 6 ja 7
- LIITE 7 Ammattikorkeakoulun kaikille yhteisten suomen/ruotsin kielen ja viestinnän opintojen kompetenssi- ja osaamistasokuvaukset
- LIITE 8a) Toisen kotimaisen kielen (ruotsi) puhumisen taitotasokuvaukset
- LIITE 8b) Toisen kotimaisen kielen (ruotsi) kirjoittamisen taitotasokuvaukset
- LIITE 9a) Toisen kotimaisen kielen (suomi) suullisen kielitaidon taitotasokuvaukset (2007)
- LIITE 9b) Toisen kotimaisen kielen (suomi) kirjallisen kielitaidon taitotasokuvaukset (2007)
- LIITE 10a) Englannin puhumisen taitotasokuvaukset (2007)

2011

LIITE 10b) Englannin kirjoittamisen taitotasokuvaukset (2007)

LIITTEET

LIITE 1 Ammattikorkeakoulun kieliopintoja koskeva lainsäädäntö

Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta 6.6.2003/424

6 § Valtion henkilöstön suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset

Valtion henkilöstöltä, jolta edellytetään säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, vaaditaan kaksikielisessä viranomaisessa viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Yksikielisessä viranomaisessa edellytetään viranomaisen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 15.5.2003/352

7 § Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tavoitteet (16.6.2005/423)

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen yleisenä tavoitteena on antaa opiskelijalle:

- 1) laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä niiden teoreettiset perusteet asianomaisen alan asiantuntijatehtävissä toimimista varten;
- 2) edellytykset asianomaisen alan kehityksen seuraamiseen ja edistämiseen;
- 3) valmiudet jatkuvaan koulutukseen;
- 4) riittävä viestintä- ja kielitaito; sekä
- 5) asianomaisen alan kansainvälisen toiminnan edellyttämät valmiudet.

Perusopintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle laaja-alainen yleiskuva asianomaisen tehtäväalueen asemasta ja merkityksestä yhteiskunnassa, työelämässä ja kansainvälisesti, perehdyttää opiskelija asianomaisen tehtäväalueen yleisiin teoreettisiin perusteisiin ja viestintään sekä antaa hänelle 8 §:ssä tarkoitettu kielitaito.

2011

8 § Kielitaito

Opiskelijan tulee ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvissä opinnoissa tai muulla tavalla osoittaa saavuttaneensa:

1) sellainen suomen ja ruotsin kielen taito, joka julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) mukaan vaaditaan korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan kaksikielisellä virka-alueella ja joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen; sekä (16.6.2004/497)

2) sellainen yhden tai kahden vieraan kielen kirjallinen ja suullinen taito, joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske opiskelijaa, joka on saanut koulusivistyksensä muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, eikä opiskelijaa, joka on saanut koulusivistyksensä ulkomailla. Tällaiselta opiskelijalta vaadittavasta kielitaidosta päättää ammattikorkeakoulu.

Ammattikorkeakoulu voi erityisestä syystä vapauttaa opiskelijan 1 momentissa säädetyistä kielitaitovaatimuksista osittain tai kokonaan.

Opiskelijan osoittama kielitaito ilmoitetaan tutkintotodistuksessa.

10 § Kypsyysnäyte (16.6.2005/423)

Tutkintoa varten opiskelijan on kirjoitettava opinnäytetyönsä alalta kypsyysnäyte, joka osoittaa perehtyneisyyttä alaan ja suomen tai ruotsin kielen taitoa. Ammattikorkeakoulu päättää kypsyysnäytteestä silloin, kun opiskelijalta ei vaadita 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua kielitaitoa.

Valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa 481/2003

4 luku Kielitaidon osoittaminen opintojen yhteydessä

15 § Erinomainen suullinen ja kirjallinen kielitaito

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen tai ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on kyseisellä kielellä

1) saanut 20 §:n mukaisen koulusivistyksensä ja suorittanut korkeakoulussa kypsyysnäytteen;

2) suorittanut ylioppilastutkinnon, johon sisältyy vähintään arvosana magna cum laude approbatur kyseisessä kielessä suoritettussa äidinkielen kokeessa; taikka

2011

3) suorittanut ylioppilastutkinnon, johon sisältyy vähintään arvosana *eximia cum laude approbatur* suomi toisena kielenä tai ruotsi toisena kielenä -kokeessa.

16 § Hyvä suullinen ja kirjallinen kielitaito

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen tai ruotsin kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on kyseisellä kielellä:

- 1) saanut 20 §:n mukaisen koulusivistyksensä;
- 2) suorittanut ylioppilastutkinnon, johon sisältyy hyväksytyt arvosana kyseisessä kielessä suoritettussa äidinkielen kokeessa;
- 3) suorittanut ylioppilastutkinnon, johon sisältyy vähintään arvosana *magna cum laude approbatur* suomi toisena kielenä tai ruotsi toisena kielenä -kokeessa; taikka
- 4) suorittanut korkeakoulussa kypsyysnäytteen.

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen tai ruotsin kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka tässä kielessä on vähintään arvosanalla hyvä suorittanut korkeakoulututkintoon sisältyvän sellaisen kielikokeen tai sellaiset kieliopinnot, jotka osoittavat toisen kotimaisen kielen suullista ja kirjallista taitoa.

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on suorittanut korkeakoulussa vähintään 35 opintoviikon opinnot taikka arvosanan *cum laude approbatur* suomen kielessä tai korkeakoulun antaman todistuksen mukaan vastaavassa oppiaineessa.

Tutkintoa, jolla osoitetaan ruotsin kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on suorittanut korkeakoulussa vähintään 35 opintoviikon opinnot taikka arvosanan *cum laude approbatur* ruotsin kielessä tai korkeakoulun antaman todistuksen mukaan vastaavassa oppiaineessa.

17 § Tyydyttävä suullinen ja kirjallinen kielitaito

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen tai ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka tässä kielessä on arvosanalla tyydyttävä suorittanut korkeakoulututkintoon sisältyvän sellaisen kielikokeen tai sellaiset kieliopinnot, jotka osoittavat toisen kotimaisen kielen suullista ja kirjallista taitoa.

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on suorittanut 16 §:n 3 momentissa tarkoitettussa oppiaineessa vähintään 15 opintoviikon opinnot tai vähintään arvosanan *approbatur*.

2011

Tutkintoa, jolla osoitetaan ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on suorittanut 16 §:n 4 momentissa tarkoitettussa oppiaineessa vähintään 15 opintoviikon opinnot tai vähintään arvosanan approbatur.

20 § Koulusivistys

Henkilön katsotaan saaneen koulusivistyksensä sillä kielellä, jolla hän on perusopetuslain (628/1998) tai lukiolain (629/1998) mukaisista tai vastaavista opinnoista saamassaan päättötodistuksessa saanut hyväksytyt arvosanan äidinkielenä opiskellusta suomen tai ruotsin kielestä.

Sen, joka on suorittanut ylioppilastutkinnon eri kielellä kuin 1 momentissa tarkoitettulla koulusivistyskielellään, katsotaan kuitenkin saaneen koulusivistyksensä myös sillä kielellä, jolla hän on ylioppilastutkinnossa suorittanut hyväksytyt kokeen äidinkielessä tai saanut vähintään arvosanan magna cum laude approbatur suomi toisena kielenä tai ruotsi toisena kielenä -kokeessa.

2011

LIITE 2 Suositus todistusmerkinnöiksi ammattikorkeakouluissa (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry)

Suomenkielisissä koulutusohjelmissä:

Tutkinnon suorittanut on osoittanut ammattikorkeakouluista annetun asetuksen (352/2003, 8 § 1 mom.) mukaista ja julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003, 6 § 1 mom.) mukaista kaksikielisessä viranomaisessa valtion henkilöstöltä vaadittavaa toisen kielen taitoa, joka ammatin harjoittamiseen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen, seuraavasti: Suomen/ruotsin kielen tyydyttävä/hyvä suullinen taito ja tyydyttävä/hyvä kirjallinen taito.

Lisäksi hän on osoittanut ammattikorkeakouluista annetun asetuksen (352/2003, 8 § 2 mom.) mukaista x kielen (ja y kielen) suullista ja kirjallista taitoa.

Tutkinnon suorittanut on saanut koulusivistyksensä suomen/ruotsin/muulla kielellä ja kirjoittanut kypsyysnäytteen suomen/ruotsin/muulla kielellä.

Ruotsinkielisissä koulutusohjelmissä:

_____(namnet)_____ har visat prov på goda/nöjaktiga muntliga och goda/nöjaktiga skriftliga kunskaper i finska/svenska, vilket enligt lagen (424/2003, 6 § 1 mom.) krävs av offentligt anställda som verkar vid tvåspråkiga myndigheter och nått sådana kunskaper i finska/svenska, som enligt yrkeshögskoleförordningen (352/2003, 8 § 1 mom.) behövs med tanke på studerandens yrkesutövning och utveckling i yrkesmässigt avseende.

Därtill har _____(namnet)_____ i enlighet med yrkeshögskoleförordningen (352/2003, 8 § 2 mom.) nått sådana muntliga och skriftliga färdigheter i _____ (och _____), som behövs med tanke på studerandens yrkesutövning och utveckling i yrkesmässigt avseende.

_____(namnet)_____ har fått sin skolbildning på svenska/finska/annat språk och avlagt mognadsprov på svenska/finska/annat språk.

2011

Englanninkielisissä koulutusohjelmissa:

The student has acquired the language skills in Swedish/Finnish required of state officials functioning in a position requiring a higher education in a bilingual office according to the Act (424/2003, 6 §) with a grade of good/satisfactory in written language skills and good/satisfactory in spoken language skills. The student has also acquired the language skills in Swedish/Finnish necessary for practicing the profession and for further professional development (Decree 352/2003, 8 §, 1).

The student has gained such oral and written skills in the obligatory _____ language/s required by the degree programme that are necessary for practising the profession and for further professional development (Decree 352/2003, 8 §, 2).

The student has received his/her school education in the _____ language and completed the maturity test in the _____ language.

Jos opiskelija on saanut koulusivistyksensä muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, saanut koulusivistyksensä ulkomailla tai on osin tai kokonaan vapautettu kieliopinnoista erityisestä syystä:

Opiskelija on koulusivistyskielensä _____ (kielen)/ulkomailla saadun koulusivistyksen/erityisen syyn vuoksi vapautettu asetuksen (352/2003, 8 §, 1 mom.) mukaisista suomen ja/tai ruotsin kieltä koskevista kielitaitovaatimuksista. Opiskelija on kirjoittanut kypsyysnäytteen _____ kielellä.

Studeranden har på grund av sin skolbildning på _____ språket/på grund av sin utländsk skolbildning/på grund av särskilda skäl befriats från de kunskapskrav i finska och/eller svenska som formulerats i förordningen (352/2003, 8 §, 1). Studeranden har avlagt mognadsprov på _____ språket.

The student's school education was completed in a language other than Finnish or Swedish/abroad. The student has thus/for a special reason been exempted from the requirements on Finnish and/or Swedish stipulated by Decree 352/2003, 8 §, 1. The student has completed the maturity test in the English/_____ language.

Kielikoulutuskeskus/Hämeen ammattikorkeakoulu

LAUSUNTO

Hämeen ammattikorkeakoulu on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa ammattikorkeakoulujen tutkintotodistuksiin otettavista ruotsin kielen suoritusmerkinnöistä. Oikeusministeriö esittää kunnioittavasti seuraavaa:

1 Yleistä kielitutkinnoista ja kielitaidon osoittamisesta

Suomen ja ruotsin kielen osoittamisesta valtionhallinnossa annettu valtioneuvoston asetus (481/2003) tuli voimaan 1.1.2004. Asetuksessa säädetään muun muassa valtionhallinnon kielitutkinnoista, yleisten kielitutkintojen rinnastamisesta valtionhallinnon kielitutkintoihin ja siitä, kuinka kielitaito voidaan osoittaa opintojen yhteydessä.

Valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaan valtionhallinnon kielitutkinnoilla voidaan osoittaa suomen tai ruotsin kielen **suullinen taito, kirjallinen taito** ja **ymmärtämisen taito**. Nämä kielitaidon eri osa-alueet on mahdollista osoittaa eri kokeilla ja eri aikoina. Koska nämä kielitaidon eri alueet osoitettiin aiemmin samassa kokeessa tai koekokonaisuudessa, oli luontevaa, että niistä annettiin vain yksi arvosana. Näin ollen kielitutkintojärjestelmässä kielitaito merkittiin ennen 1.1.2004 yhdellä arvosanalla.

Mainitulla valtioneuvoston asetuksella kuitenkin kielitaidon osoittamistapoja monipuolistettiin ja samalla mahdollistettiin se, että kielitaidon eri osa-alueet voidaan osoittaa eri kokeissa ja myös eri aikoina. Näin ollen jokaisesta osa-alueesta annetaan oma arvosanansa. Uudistuksen taustalla olivat käytännölliset syyt: tavoitteena oli, että kielitutkintojen avulla voitaisiin todellinen kielitaito todeta mahdollisimman *luotettavasti ja yhdenmukaisesti sekä riittävän monipuolisesti*.

Valtioneuvoston asetuksen perustelumuiotiossa todetaan asetuksen tarkoituksena olevan myös luoda sellainen kielitutkintojärjestelmä, jonka avulla voidaan *edistää julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetussa laissa* sekä muussa lainsäädännössä *asetettuja tavoitteita* julkishallinnon henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta.

2 Kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset ja niiden merkitys kielitaidon osoittamisessa

Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annettu laki (424/2003) tuli voimaan 1.1.2004. Lain 5 §:n mukaan voidaan virkaa tai tehtävää varten asettaa kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia. Näiden kelpoisuusvaatimusten tulee olla suhteessa siihen *kielitaitoon, jota kyseisessä virassa tai tehtävässä tosiasiallisesti tarvitaan*. Kielitaitoa koskeviksi kelpoisuusvaatimuksiksi voidaan näin ollen tarpeen mukaan säätää myös eri tasoiset suullista ja kirjallista kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset.

Edellä esitetyn mukaisesti esimerkiksi tehtävissä, joissa kielitaitoa pääasiassa tarvitaan suullista kanssakäymisessä – esimerkiksi puhelinpalvelua varten – voidaan edellyttää jonkun tai joidenkin kielten *erinomaista* tai *hyvää suullista taitoa*. Jos tehtävässä ei kuitenkaan käytännössä tarvita merkittävää kirjallista kielitaitoa, esimerkiksi muistioiden tai kirjeiden laatimista varten, saattaa *tydyttävä kirjallinen taito* olla riittävä. Tällaiseen virkaan tai tehtävään hakevan tulee siis pystyä osoittamaan sekä suullisen että kirjallisen kielitaidon arvosanansa, joten molempien arvosanojen on näin ollen näytävä tutkintotodistuksesta. Jos kuitenkin todistuksessa on vain yksi arvosana, tässä tapauksessa esimerkiksi tyydyttävä, olisi seurauksena ettei hakija suullisen kielitaidon osalta olisi kelpoinen virkaan eikä häntä hakumenettelyssä voitaisi ottaa huomioon.

Ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (352/2003) 8 §:n mukaan opiskelijan tulee *ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvissä opinnoissa* tai muulla tavalla *osoittaa saavuttaneensa* sellaisen suomen ja ruotsin kielen taidon, joka julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain mukaan vaaditaan korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan kaksikielisellä virka-alueella ja *joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen*.

Oikeusministeriön käsityksen mukaan ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen 8 §:n tarkoituksena on varmistaa, että ammattikorkeakouluista valmistuu henkilöitä, jotka täyttävät valtion viranomaisten henkilöstölle säädetyt kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset.

Mainitun asetuksen säännös ja sen tavoitteet ovatkin sopusoinnussa julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain 6 §:n 1 momentin kanssa, jossa säädetään kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista valtion henkilöstölle, jolta edellytetään säädettynä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa: kaksikielisessä viranomaisessa vaaditaan viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa.

Vaikka mainitut kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset ovatkin suullisen ja kirjallisen kielitaidon osalta samantasoiset, voidaan virkoihin ja tehtäviin muutoin asettaa eritasoisia suullista ja kirjallista kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia.

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan on näin ollen *opiskelijoiden ammatin harjoittamisen kannalta tarpeellista*, että kielitaito voidaan osoittaa suullisen ja kirjallisen taidon osalta erikseen.

3 Kielitaidon osoittaminen opintojen yhteydessä ja opintojen merkitseminen tutkintotodistukseen

Suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa annetun valtioneuvoston asetuksen (481/2003) 19 §:ssä säädetään, että korkeakoulun perustutkinnosta annettavaan todistukseen on merkittävä muun muassa kieli, jolla opiskelija on suorittanut maan toisen kielen suullista ja kirjallista taitoa osoittavan kielikokeen tai kieliopinnot. Mainitun asetuksen perustelumuistion mukaan säännös vastaa aikaisempaa lainsäädäntöä. Oikeusministeriön kannan mukaan säännös vastaa aikaisempaa lainsäädäntöä *niiltä osin kuin oikeustila ei ole muuttunut*.

Koska kielitutkintoja ja kielitaidon osoittamista koskevan lainsäädännön uudistuksilla on kuitenkin nimenomaisesti pyritty entistä joustavampaan ja monipuolisempaan järjestelmään – muun muassa siten, että suullinen ja kirjallinen kielitaito voidaan osoittaa eri kokeissa ja eri aikoina – on asetuksen yksittäisiä pykäliäkin tulkittava koko asetuksen päämäärät huomioon ottaen. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan asetuksen 19 § edellyttää, että tutkintotodistukseen merkitään sekä kieli, jolla maan toisen kielen opinnot on suoritettu että *tämän kielen suullista ja kirjallista kielitaitoa osoittavat arvosanat*.

Ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (352/2003) 8 §:n mukaan *opiskelijan osoittama kielitaito* ilmoitetaan tutkintotodistuksessa.

Opiskelijan on nyttemmin käytännössä mahdollista osoittaa kielen eritasoista suullista ja kirjallista taitoa (ks. edellä otsikon 2 alla esitetty). Opiskelijalla voi olla esimerkiksi opintojen tukena käytännössä kehittynyt suullinen ruotsin kielen taito, josta hän saa arvosanan ”hyvä”, mutta esimerkiksi vähemmän harjoittelun seurauksena hän voi kirjallisesta kokeesta saada arvosanan ”tydyttävä”. Jos tämä arviointi ilmenee ammattikorkeakoulun kielikokeessa, on *opiskelijan osoittama kielitaito* suullisen kielitaidon osalta hyvä ja kirjallisen tyydyttävä. Tällöin *molemmat arvosanat* – joita ei voi yhdistää yhdeksi arvosanaksi laskematta tai korottamatta jompaakumpaa – tulee merkitä tutkintotodistukseen.

Hallintojohtaja

Olli Muttilainen

Hallitusneuvos

Paulina Tallroth

LIITE 4a) Formaalisti opitun hyväksiluvut: korvaavuudet

AHOT korkeakouluissa –hanke, Kielten ja viestinnän työryhmä (2011)

Tämä suositus koskee korkeakoulujen tutkintovaatimusten mukaisia kieli- ja viestintäopintoja.

1. Kaikki korkeakoulututkintoihin vaadittavat kieli- ja viestintäopinnot voidaan suorittaa hyväksilukemisten kautta, ellei korkeakoulu toisin päättä.
2. Suomen/ruotsin kielessä korkeakoulussa suoritettuun (vastaavan tai soveltuvan alan) alempaan tutkintoon sisältyvät kieli- ja viestintäopinnot hyväksytään sellaisinaan maisterikoulutukseen tulevilla opiskelijoilla, ellei korkeakoulu toisin päättä.
3. Jos opiskelija on osoittanut tavoitetutkintoonsa vaadittavaa osaamista suorittamalla vastaavan tai soveltuvan alan samantasoiset (Eurooppalainen viitekehys, EVK) ja osaamistavoitteiltaan vastaavat kieli- ja viestintäopinnot kotimaisessa korkeakoulussa, opinnot hyväksiluetään sellaisinaan vähäisten laajuuserojen estämättä.
4. Jos opiskelija on suorittanut toisen koulutusalan kieli- ja viestintäopintoja kotimaisessa korkeakoulussa ja osoittanut niissä tutkintoon vaadittavaa osaamista, opintoja suositellaan täydennettäväksi alakohtaisen kieli- ja viestintätaidon osalta. Mahdollinen täydennys arvioidaan kyseisen korkeakoulun käytänteiden mukaisesti. Tutkintoon kuuluvan suomen/ruotsin kielen arvioinnin osalta noudatetaan edeltävän korkeakoulun antamaa arviointia.
5. Jos opiskelija on osoittanut tavoitetutkintoonsa vaadittavaa osaamista suorittamalla vastaavan tai soveltuvan alan samantasoiset (EVK) ja osaamistavoitteiltaan vastaavat vieraiden kielten opinnot ulkomaisessa korkeakoulussa, opinnot suositellaan hyväksiluettaviksi sellaisenaan vähäisten laajuuserojen estämättä.

Jos opiskelija on suorittanut muita kuin kieliopintoja ulkomailla, hän ei voi saada suoraa hyväksilukua tutkintoon vaadittaviin kieliopintoihin. Ehdotetaan harkittavaksi, että näitä opintoja voidaan tarkoituksenmukaisessa määrin hyväksilukea myös kieliopintoihin, kun opinnot sisältävät selvästi tunnistettavissa olevan kieli- ja viestintäkomponentin ja vastaavat tutkintoon vaadittavan vieraan kielen opintojen osaamistavoitteita.

6. Suositellaan, että päätöksen formaalisti opitun hyväksiluvuista tekevät kielten ja viestinnän opetuksen asiantuntijat, esim. kielikeskukset tai kielten ja viestinnän opettajat.

LIITE 4b) Non-formaalin ja informaalin kieli- ja viestintäosaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Ahot korkeakouluissa –hanke; Kielten ja viestinnän työryhmä (2011)

Tämä suositus koskee korkeakoulujen kieli- ja viestintäopintoja.

1. Korkeakoulututkintojen kieli- ja viestintäopinnot voidaan suorittaa osaamisen näytöillä, ellei korkeakoulu toisin päättä.
2. Jos opiskelijalla on opetussuunnitelman osaamistavoitteiden mukaista non-formaalisti tai informaalisti hankittua kieli- ja viestintäosaamista, hänellä on mahdollisuus osoittaa osaamisensa näytöllä. Tämä edellyttää, että opiskelija jäsentää aiemmin hankkimaansa osaamista ja arvioi sitä suhteessa osaamistavoitteisiin. Opiskelijan esittämien näyttöjen on oltava riittäviä, luotettavia ja ajan tasalla olevia.
3. Kieli- ja viestintäosaamisen näyttötapoja ovat esimerkiksi korvaavat/näyttökokeet, portfolioit, haastattelut, suulliset ja kirjalliset tuotokset, kielisalkku, osaamispäiväkirjat, oppimistehtävät ja asiantuntijaluennointi sekä näiden yhdistelmät.
4. Opiskelija osoittaa osaamisensa sovitulla näyttötavalla, jolloin korkeakoulun kielten ja viestinnän opetuksen asiantuntijat arvioivat opiskelijan esittämät oppimistulokset ja sen, vastaavatko ne opintojen osaamistavoitteita. Arviointi on hyväksytty/hylätty tai numeerinen kyseisen korkeakoulun käytänteiden mukaisesti. Suomen/ruotsin kielessä opiskelija saa asetuksen edellyttämän (laki 424/2003 ja asetus 481/2003) arvosanan. Arvosana annetaan sekä suullisesta että kirjallisesta kielitaidosta.

Non-formaalisti eli epävirallisesti hankittu kieli- ja viestintäosaaminen on järjestelmällistä ja ohjattua ja siitä voi saada todistuksen, mutta se ei johda tutkintoon. Esimerkkejä ovat mm. työpaikkojen ja oppilaitosten antama kielikoulutus sekä vapaan sivistystyön opinnot.

Informaalisti eli arkioppimisena hankittu kieli- ja viestintäosaaminen on koulutusorganisaatioiden ulkopuolella tapahtuvaa joko tietoista ja tavoitteellista oppimista tai toisen toiminnan ohessa tapahtuvaa oppimista. Arkioppimista voi tapahtua mm. työssä, ulkomailla, vapaa-aikana ja perheeseen liittyvissä toimissa, eikä siitä yleensä saada todistusta.

LIITE 5 Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys tasot 6 ja 7

	Taso 6	Taso 7
Tieto	Hallitsee laaja-alaiset ja edistyneet oman alansa tiedot, joihin liittyy teorioiden, keskeisten käsitteiden, menetelmien ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen ja arvioiminen. Ymmärtää ammatillisten tehtäväalueiden ja/tai tieteenalojen kattavuuden ja rajat.	Hallitsee laaja-alaiset ja pitkälle erikoistuneet oman alansa erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/tai tutkimuksen perustana. Ymmärtää alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyviä kysymyksiä ja tarkastelee niitä ja uutta tietoa kriittisesti.
Työskentelytapa ja soveltaminen (taito)	Hallitsee edistyneet taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa, kykyä soveltaa ja kykyä luoviin ratkaisuihin, joita vaaditaan erikoistuneella ammatti-, tieteen- tai taiteen alalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseksi.	Kykenee ratkaisemaan vaativia ongelmia tutkimus- ja/ tai innovaatiotoiminnassa, jossa kehitetään uusia tietoja ja menettelyjä sekä sovelletaan ja yhdistetään eri alojen tietoja.
Vastuu, johtaminen, yrittäjyys	Kykenee johtamaan monimutkaisia ammatillisia toimia tai hankkeita tai kykenee työskentelemään itsenäisesti alan siantuntijatehtävissä. Kykenee päätöksentekoon ennakoimattomissa toimintaympäristöissä. Perusedellytykset toimia alan itsenäisenä yrittäjänä.	Kykenee työskentelemään itsenäisesti alan vaativissa asiantuntijatehtävissä tai yrittäjänä. Kykenee johtamaan ja kehittämään monimutkaisia, ennakoimattomia ja uusia strategisia lähestymistapoja. Kykenee johtamaan asioita ja/ tai ihmisiä.
Arviointi	Kykenee vastaamaan oman osaamisensa arvioinnin ja kehittämisen lisäksi yksittäisten henkilöiden ja ryhmien kehityksestä.	Kykenee arvioimaan yksittäisten henkilöiden ja ryhmien toimintaa. Kykenee kartuttamaan oman alansa tietoja ja käytäntöjä ja/ tai vastaamaan muiden kehityksestä
Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Valmius jatkuvaan oppimiseen. Osaa viestiä riittävästi suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle. Kykenee itsenäiseen kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.	Valmius jatkuvaan oppimiseen. Osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle. Kykenee vaativaan kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.

LIITE 6 Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten (European Qualifications Framework) tasot 6 ja 7

	Taso 6	Taso 7
Tiedot	edistyneet työ- tai opintoalan tiedot, joihin liittyy teorioiden ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen	pitkälle erikoistuneet, osittain työ- tai opintoalan huippuosaamista vastaavat tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/tai tutkimuksen perustana alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyvien kysymysten kriittinen ymmärtäminen
Taidot	edistyneet taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa ja kykyä innovaatioihin ja joita vaaditaan erikoistuneella työ- tai opintoalalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseen	erikoistuneet ongelmanratkaisutaidot, joita vaaditaan tutkimus- ja/tai innovaatiotoiminnassa uusien tietojen ja menettelyjen kehittämiseen ja eri alojen tietojen yhdistämiseen
Pätevyys	monimutkaisten teknisten tai ammatillisten toimien tai hankkeiden johtaminen, vastuun ottaminen päätöksenteosta ennakoimattomissa työ- tai opintoympäristöissä vastuun ottaminen yksittäisten henkilöiden ja ryhmien ammatillisen kehityksen hallinnasta	monimutkaisten, ennakoimattomien ja uusia strategisia lähestymistapoja vaativien työ- tai opintoympäristöjen johtaminen ja muuttaminen vastuun ottaminen ammattialan tietojen ja käytäntöjen kartuttamisesta ja/tai ryhmien strategisen toiminnan arvioinnista

2011

LIITE 7 Ammattikorkeakoulun kaikille yhteisten suomen/ruotsin kielen ja viestinnän opintojen kompetenssi- ja osaamistasokuvaukset

Hyväksytty yhteiseksi suositukseksi ammattikorkeakoulujen suomen kielen ja viestinnän opettajien teemapäivänä Jyväskylässä 31.10.2008

Johdanto

Kompetenssit ovat laajoja osaamiskokonaisuuksia, yksilön tietojen, taitojen ja asenteiden yhdistelmiä. Suomen kielen ja viestinnän opintojen kompetenssikuvauksessa kuvataan näkemys siitä, mitä ammattikorkeakouluopiskelijan täytyy tietää, ymmärtää ja osata suomen kielen ja viestinnän opintojen päättyessä. Kompetenssit on jaettu kolmeen tärkeysluokkaan.

Kompetenssikuvausten perustana on seuraava ammattikorkeakoulujen suomen kielen ja viestinnän opettajien valtakunnallisessa yhteistyössä laatima opintojen tavoitekuvaus sekä jako opintojen osa-alueisiin:

Opiskelija pystyy toimimaan tarkoituksenmukaisesti ja taitavasti työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa. Hän osaa ottaa huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alan vaatimukset sekä viestii jäsentyneesti, ymmärrettävästi ja vakuuttavasti. Hän osaa ja haluaa kehittää suomen kielen ja viestinnän taitojaan osana omaa ammattitaitoaan.

Suomen kielen ja viestinnän opintojen sisältöjen osa-alueet ammattikorkeakouluissa ovat:

1) asiantuntijaviestintä: oman viestintäkompetenssin tavoitteellinen kehittäminen.

2) työelämän ryhmäviestintä: tarkoituksenmukainen ja yhteistyökykyinen toiminta työelämän yhteisöllisissä viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.

Valtakunnallisissa kompetenssikuvauksissa kuvataan, mitä opiskelijan täytyy tietää, ymmärtää tai osata opintojen päättyessä. Suomen kielen ja viestinnän valtakunnalliset kompetenssikuvaukset eivät ole sidoksissa opintojaksojen laajuuksiin. Kompetenssikuvaukset eivät ole yksittäisten opintojaksojen osaamisen kuvauksia. Siksi kunkin ammattikorkeakoulun opintojaksokuvauksissa on lisäksi määriteltävä valtakunnallisiin kompetenssikuvauksiin pohjautuvat konkreettiset osaamistavoitteet opintojen sisältöjen ja laajuuden mukaan.

Osaamistasokuvaukset kohdistuvat kaikkein keskeisimpiin kompetensseihin. Osaamistasokuvaukset ovat sikäli kumuloituvia, että ylempien osaamistasojen mukainen osaaminen sisältää aina alempien osaamistasojen kuvaksissa mainitun osaamisen.

Valtakunnallisissa kompetenssi- ja osaamistasokuvauksissa ei ole eroteltu toisistaan kirjallista ja puheviestintää. Viestintätilanteita ja niissä toimimista tarkastellaan kokonaisuuksina, joihin voi sisältyä niin kirjoitettuja kuin puhuttujakin tekstejä.

Kompetenssikuvaukset ja niitä vastaavat osaamistasokuvaukset

Kompetenssikuvaukset on luokiteltu kolmeen ryhmään kompetenssin merkityksen perusteella: kaikkein tärkeimmät kompetenssit on merkitty numerolla 1, seuraavaksi tärkeimmät numerolla 2 ja kolmanneksi tärkeimmät kompetenssit numerolla 3.

Omien viestintätaitojen kehittäminen

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa arvioida omaa viestintäosaamistaan (1)
- osaa hyödyntää saamaansa palautetta (1)
- ymmärtää viestintätaitojen merkityksen ja viestinnän prosessit (1)
- ymmärtää, millaista on tarkoituksenmukainen viestintä (1)
- haluaa kehittää suomen kielen ja viestinnän taitojaan osana omaa ammattitaitoaan (1).

Osaamistasot

- 1 Opiskelija pystyy nimeämään oman viestintänsä ominaispiirteitä saamiensa ohjeiden ja palautteen perusteella ja tunnistaa viestintäprosessin osatekijät.
- 2 Opiskelija pystyy arvioimaan keskeisimpiä viestinnän taitojaan saamiensa ohjeiden ja palautteen perusteella ja tunnistaa viestintätaidot osana ammattitaitoa.
- 3 Opiskelija pystyy arvioimaan omaa viestintäosaamistaan ja muodostamaan viestinnällisiä kehittämistavoitteita. Opiskelija ymmärtää viestintätaitojen merkityksen ammatillisessa toiminnassa.
- 4 Opiskelija pystyy analysoimaan omaa viestintänsä ja arvioimaan omaa viestintäosaamistaan sekä soveltamaan arviointitietoa kehittämistavoitteissaan.
- 5 Opiskelija haluaa ja osaa kehittää suomen kielen ja viestinnän taitojaan osana omaa ammattitaitoaan sekä pystyy viestimään tarkoituksenmukaisesti, luovasti ja persoonallisesti.

Työyhteisö- ja vuorovaikutusosaaminen**Tavoitteet****Opiskelija**

- osaa antaa ja vastaanottaa palautetta työyhteisön viestintätilanteissa (1)
- osaa toimia tavoitteellisesti alan vuorovaikutustilanteissa (1)
- osaa kuunnella, havainnoida ja tulkita viestejä (1)
- tuntee yhteisön sisäisen ja ulkoisen viestinnän merkityksen (2)
- osaa hyödyntää viestintäkanavia tarkoituksenmukaisesti (2).

Osaamistasot

- 1 Opiskelija osallistuu yhteisön vuorovaikutustilanteisiin, vastaanottaa ja antaa palautetta. Opiskelija tunnistaa yhteisöjen vuorovaikutustilanteiden ominaispiirteet.
- 2 Opiskelija osallistuu, vastaanottaa ja antaa palautetta tavoitteellisesti yhteisöjen viestintätilanteissa.
- 3 Opiskelija kuuntelee, havainnoi ja tulkitsee viestejä tarkoituksenmukaisesti. Opiskelija toimii tavoitteellisesti alan vuorovaikutustilanteissa ja tuntee yhteisön sisäisen ja ulkoisen viestinnän merkityksen.
- 4 Opiskelija kuuntelee, havainnoi ja tulkitsee viestejä analyttisesti ja muuttaa toimintatapojaan joustavasti kuullun ja havaitun perusteella. Opiskelija hyödyntää viestintäkanavia ja tekstilajeja tarkoituksenmukaisesti.
- 5 Opiskelija käyttää viestintätapoja luovasti ja hyödyntää viestintäkanavia tarkoituksenmukaisesti yhteisöjen sisäisissä ja ulkoisissa vuorovaikutustilanteissa.

2011

Asiantuntijana viestiminen

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa viestiä asiantuntijana jäsenyneesti, ymmärrettävästi ja vakuuttavasti (1)
- osaa ottaa huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alansa vaatimukset (1)
- osaa argumentoida (1)
- osaa vaikuttaa kielellä (2)
- osaa hyödyntää viestintävälineitä tarkoituksenmukaisesti (2).

Osaamistasot

1 Opiskelija laatii viestejä annettujen ohjeiden ja mallin mukaan.

2 Opiskelija laatii jäsenyneitä ja ymmärrettäviä viestejä. Opiskelija pystyy nimeämään argumentointikeinoja.

3 Opiskelija viestii asiantuntijana jäsenyneesti, ymmärrettävästi ja kiinnostavasti sekä kohdentaa viestinsä vastaanottajan ja tilanteen mukaisesti. Opiskelija perustelee näkemyksensä.

4 Opiskelija viestii alansa asiantuntijana jäsenyneesti, ymmärrettävästi, vakuuttavasti ja kiinnostavasti. Opiskelija hyödyntää viestintävälineitä tarkoituksenmukaisesti. Opiskelija argumentoi vakuuttavasti. Opiskelija osaa ohjata ja vaikuttaa kielellä.

5 Opiskelija hyödyntää viestintävälineitä tarkoituksenmukaisesti ja luovasti. Opiskelija osaa ohjata, johtaa ja vaikuttaa kielellä. Opiskelija argumentoi taitavasti. Opiskelija osoittaa, jakaa ja rakentaa asiantuntijuuttaan yhteisössä.

Tekstuaalinen osaaminen

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa hankkia ja käyttää alansa tietoa kriittisesti (1)
- osaa työstää kohdeyleisölle kirjallisen ja suullisen esityksen, jota osaa tarvittaessa havainnollistaa visuaalisesti (1)
- tuntee verkkoviestinnän erikoisominaisuudet (1)
- osaa tuottaa hyvää ja tilanteeseen sopivaa kieltä ja tyyliä (1)
- tuntee työelämän keskeisiä tekstilajeja niihin liittyvine kielenkäyttösuosituksineen (1)
- käyttää kieltä alansa käytänteiden ja kielenkäyttösuositusten mukaisesti (2).

Osaamistasot

1 Opiskelija hankkii ohjatusti tietoa ja käyttää sitä tuotoksissaan.

2 Opiskelija hankkii alansa tietoa ja käyttää sitä tehtävänannon mukaisesti. Opiskelija tuntee työelämän keskeisiä tekstilajeja niihin liittyvine kielenkäyttösuosituksineen.

3 Opiskelija hankkii alansa tietoa ja käyttää sitä kriittisesti. Opiskelija työstää tavoitteellisen kirjallisen, suullisen tai visuaalisen esityksen kohdeyleisölle. Opiskelija hyödyntää tehtävässä tekstilajitietoutta kielenkäyttösuositusten mukaisesti.

4 Opiskelija hankkii alansa tietoa monipuolisesti ja käyttää sitä kriittisesti. Opiskelija käyttää viesteissään hyvää ja tilanteeseen sopivaa kieltä, tyyliä ja rakenteita.

5 Opiskelija hankkii tietoa itsenäisesti ja asiantuntevasti tuottaakseen uutta tietoa tai uusia näkökulmia. Opiskelija käyttää kieltä luovasti sekä alansa käytänteiden ja kielenkäyttösuositusten mukaisesti.

2011

Eettinen ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteet

Opiskelija

- toimii ammatillisissa viestintätilanteissa vastuullisesti ja sovittujen toimintatapojen mukaisesti (1)
- osaa ottaa muut viestintätilanteen osapuolet huomioon viestinnässään ja toimia joustavasti (1)
- noudattaa viestinnän eettisiä periaatteita, kuten tekijänoikeuksia ja vaitiolovelvollisuutta (1)
- tuntee suomalaisia viestintäkulttuureita (3)
- ymmärtää kulttuurien vaikutuksen viestintään ja kykenee yhteistyöhön myös kulttuuritaustaltaan erilaisten ihmisten kanssa (2).

Osaamistasot

- 1 Opiskelija toimii annettujen ohjeiden ja toimintatapojen mukaisesti.
 - 2 Opiskelija toimii viestinnässään vastuullisesti ja ohjeiden mukaisesti sekä ottaa muut viestintätilanteen osapuolet huomioon viestinnässään.
 - 3 Opiskelija tiedostaa kulttuurien vaikutuksen viestintätilanteissa. Opiskelija noudattaa tehtyjä sopimuksia ja viestinnän eettisiä periaatteita.
 - 4 Opiskelija tekee joustavasti yhteistyötä kulttuuritaustaltaan erilaisten ihmisten kanssa.
 - 5 Opiskelija tukee muita viestintätilanteen osapuolia, luo rohkaisevan, luottamusta herättävän ja kannustavan viestinnän ilmapiirin.
-

LIITE 8a) Toisen kotimaisen kielen (ruotsi) puhumisen taitotasokuvaukset

Arvioinnin tulee perustua ennen kaikkea **kokonaiskuvaukseen**. Tarkemmat kriteerit vuorovaikutustaidot, sanasto, rakenteet ja ääntäminen ovat arvioinnin tukena. Ne auttavat opettajaa arvosanan määrittämisessä ja tarkemman palautetiedon antamisessa. Lisäksi niitä voidaan käyttää opiskelijan itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittämiseen.

	Kokonaiskuvaus	Vuorovaikutustaidot	Sanasto	Rakenteet	Ääntäminen
HYVÄ TAITO					
5 B2.2- C1	Selviytyy hyvin monipuolisissa ja vaativissakin työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Pystyy viestimään tilanteeseen sopivalla tavalla ja ottamaan luontevasti huomioon keskustelukumppaninsa. Puhe on sujuvaa ja vaivatonta.	Osallistuu aktiivisesti ja tilanteen mukaisesti vuorovaikutukseen. Reagoi asianmukaisesti ja soviittaa oman osuutensa kohteliaasti keskustelukumppanien sanomisiin.	Hallitsee laajan oman alan ja yleiskielen sanaston sekä käyttää sitä monipuolisesti ja asianmukaisesti. Harvinaiset ilmaisut ja merkitysvivahteet aiheuttavat joskus ongelmia. Osaa tarvittaessa käyttää kiertoilmaisuja.	Käyttää rakenteita monipuolisesti ja hallitsee ne lähes virheettömästi.	Ääntää erittäin selkeästi ja luontevasti. Käyttää luontevaa lauserytmiä.
4 B2.1	Selviytyy hyvin monipuolisissa työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Pystyy pääosin viestimään tilanteeseen sopivalla tavalla ja ottamaan huomioon keskustelukumppaninsa. Puhe on melko sujuvaa eikä viestintä vaadi ponnisteluja kummaltakaan osapuolelta.	Osallistuu aktiivisesti vuorovaikutukseen ja edistää sen etenemistä. Ilmaisua on pääosin tilanteeseen sopivaa.	Hallitsee laajahkon oman alan ja yleiskielen sanaston sekä käyttää sitä monipuolisesti. Sanavalinnoissa voi esiintyä satunnaista epätarkkuutta. Osaa toisinaan käyttää kiertoilmaisuja.	Käyttää rakenteita melko monipuolisesti ja hallitsee ne suhteellisen hyvin. Satunnaisia virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa.	Ääntää hyvin selkeästi ja luontevasti sekä käyttää pääosin luontevaa lauserytmiä. Ääntämisessä voi esiintyä satunnaista epätarkkuutta.
TYDYTTÄVÄ TAITO					
3 B1.2	Selviytyy kohtalaisesti jokapäiväisissä työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Pystyy välittämään haluamansa viestin, vaikka epäröinti hidastaa puhetta ja epätarkkuudet saattavat häiritä viestintää.	Osallistuu aloitteellisesti vuorovaikutukseen tutuissa tilanteissa. Osaa osin sopeuttaa ilmaisua tilanteen mukaan.	Hallitsee kohtalaisesti oman alan ja yleiskielen perussanastoa. Sanavalinnoissa joitakin epätarkkuuksia. Muiden kielten vaikutus havaittavissa.	Käyttää perusrakenteita jokseenkin virheettömästi. Muiden kielten vaikutus havaittavissa.	Ääntää ymmärrettävästi, mutta lauserytmi voi olla osin katkonainen. Ääntämisessä voi olla epätarkkuutta ja havaittavissa muiden kielten vaikutusta.

2 B1.1	Selviytyy tyydyttävästi jokapäiväisissä työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Pystyy välittämään viestin, vaikka viestintä on hidasta, katkonaista ja osin epätarkkaa.	Osallistuu vuorovaikutukseen tutuissa tilanteissa ja on osin aloitteellinen.	Hallitsee tyydyttävästi oman alan ja yleiskielen perussanastoa. Sanavaraston niukkuus ja virheellisyys rajoittavat viestintää. Muiden kielten vaikutus on selvästi havaittavissa.	Käyttää tavallisimpia perusrakenteita yksipuolisesti mutta pääosin oikein. Muiden kielten vaikutus on selvästi havaittavissa.	Ääntää ymmärrettävästi, mutta lauserytmi voi olla katkonainen ja hidas. Ääntämisessä voi olla epätarkkuutta. Muiden kielten vaikutus on selvästi havaittavissa.
1 B1.1	Selviytyy tavallisimmissa ennakoitavissa työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Pystyy viestimään pääosin ymmärrettävästi, vaikka viestintä vaatii ponnisteluja kummaltakin osapuolelta.	Osallistuu yksinkertaiseen vuorovaikutukseen, mutta tarvitsee usein tukea keskustelukumppanilta.	Hallitsee tavallisimman oman alan ja yleiskielen sanaston. Useita epätarkkuuksia ja muiden kielten häiritsevää vaikutusta sanavalinnoissa.	Käyttää tavallisimpia perusrakenteita yksipuolisesti ja osin virheellisesti. Muiden kielten vaikutus häiritsevää	Ääntää ymmärrettävästi, vaikka ääntäminen poikkeaa osin kohdekielestä. Lauserytmi usein hidas ja katkonainen. Muiden kielten vaikutus on häiritsevää.
Hylätty	Ei suoriudu työelämän yleisistä ja alakohtaisista suullisista viestintätilanteista asianmukaisella tavalla. Tuotos liian niukkaa ja/tai puheen pääsisällön ymmärtäminen on muille osapuolille vaikeaa tai lähes mahdotonta.	Ei pysty osallistumaan vuorovaikutukseen, koska ongelmia tuottaa omaa puhetta ja/tai ymmärtää muiden osapuolten puhetta.	Hallitsee erittäin suppean oman alan ja yleiskielen sanaston, joka ei riitä tilanteesta suoriutumiseen. Käyttää toistuvasti sopimattomia sanoja ja sanontoja.	Käyttää perusrakenteitakin puutteellisesti. Ongelmia erottaa sanaluokkia toisistaan, tärkeimmät sanaluokat taivutettu usein väärin.	Ääntäminen erittäin vaikeasti ymmärrettävää. Muiden kielten vaikutus on erittäin häiritsevää.

LIITE 8b) Toisen kotimaisen kielen (ruotsi) kirjoittamisen taitotasokuvaukset

Arvioinnin tulee perustua ennen kaikkea **kokonaiskuvaukseen**. Tarkemmat kriteerit tekstin sisältö ja jäsentely, sanasto ja rakenteet ovat arvioinnin tukena. Ne auttavat opettajaa arvosanan määrittämisessä ja tarkemman palautetiedon antamisessa. Lisäksi niitä voidaan käyttää opiskelijan itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittämiseen.

	Kokonaiskuvaus	Tekstin sisältö ja jäsentely	Sanasto	Rakenteet
HYVÄ TAITO				
5 B2.2- C1	Selviytyy hyvin monipuolisissa ja vaativissakin yleisissä ja alakohtaisissa työelämän kielenkäyttötilanteissa. Osaa kirjoittaa sujuvasti ja tilanteeseen sopivalla tavalla.	Kirjoittaa sujuvaa, selkeää ja yksityiskohtaista tekstiä asianmukaisella tyyllillä. Teksti on vivahteikasta ja vaivattomasti ymmärrettävää.	Hallitsee laajan oman alan ja yleiskielen sanaston sekä käyttää sitä monipuolisesti ja asianmukaisesti. Harvinaiset ilmaisut ja merkitysvivahteet aiheuttavat joskus ongelmia. Osaa tarvittaessa käyttää kiertoilmaisuja.	Käyttää rakenteita monipuolisesti ja hallitsee ne lähes virheettömästi.
4 B2.1	Selviytyy hyvin monipuolisissa yleisissä ja alakohtaisissa työelämän kielenkäyttötilanteissa. Osaa useimiten kirjoittaa tilanteeseen sopivalla tavalla.	Kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti eheän tekstin. Tekee eron muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön välillä. Satunnaiset epäluontevat ilmaukset ja virheet eivät vaikuta ymmärrettävyyteen.	Hallitsee laajahkon oman alan ja yleiskielen sanaston sekä käyttää sitä monipuolisesti. Sanavalinnoissa voi esiintyä satunnaista epätarkkuutta.	Käyttää rakenteita melko monipuolisesti ja hallitsee ne suhteellisen hyvin. Satunnaisia virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa.

TYDYTTÄVÄ TAITO				
3 B1.2	Selviytyy kohtalaisesti jokapäiväisissä työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Osaa kirjoittaa johdonmukaista tekstiä, jossa viesti välittyy. Virheet eivät johda väärinkäsityksiin vaikka ne voivat häiritä lukurytmiä.	Kirjoittaa sisällöllisesti eheän tekstin. Puutteet vaativien rakenteiden käytössä ja vieraampien aiheiden käsittelyssä voivat häiritä lukurytmiä.	Hallitsee kohtalaisesti oman alan ja yleiskielen perussanastoa. Sanavalinnoissa joitakin epätarkkuuksia. Muiden kielten vaikutus on havaittavissa.	Käyttää perusrakenteita jokseenkin virheettömästi. Muiden kielten vaikutus on havaittavissa.
2 B1.1	Selviytyy tyydyttävästi jokapäiväisissä yleisissä ja alakohtaisissa työelämän kielenkäyttötilanteissa. Osaa kirjoittaa yksinkertaista pääosin yhtenäistä tekstiä. Viesti välittyy, vaikka teksti sisältää virheitä ja sen ymmärtäminen voi olla osin hankalaa.	Kirjoittaa pääosin yhtenäistä, ymmärrettävää ja sisällöltään sopivaa tekstiä. Tekstin epäjohdonmukaisuudet ja virheet vaikeuttavat osin ymmärtämistä.	Hallitsee tyydyttävästi oman alan ja yleiskielen perussanastoa. Sanavaraston niukkuus ja virheellisyys rajoittavat viestintää. Muiden kielten vaikutus on selvästi havaittavissa.	Käyttää tavallisimpia perusrakenteita yksipuolisesti mutta pääosin oikein. Muiden kielten vaikutus on selvästi havaittavissa.
1 B1.1	Selviytyy tavallisimmissa ennakoitavissa työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Osaa kirjoittaa yksinkertaista osin epäyhtenäistä tekstiä. Virheet voivat vaikeuttaa ymmärtämistä, mutta ne eivät estä viestin perillemeno.	Kirjoittaa yksinkertaisen omaan alaansa liittyvän tekstin pääosin ymmärrettävästi. Tekstin hajanaisuus, niukkuus ja virheellisyys vaikeuttavat ymmärtämistä.	Hallitsee tavallisimman oman alan ja yleiskielen sanaston. Useita epätarkkuuksia ja muiden kielten häiritsevää vaikutusta sanavalinnoissa.	Käyttää tavallisimpia perusrakenteita yksipuolisesti ja osin virheellisesti. Muiden kielten vaikutus on häiritsevää.
Hylätty	Ei suoriudu työelämän yleisistä ja alakohtaisista kirjallisista viestintätilanteista asianmukaisella tavalla. Tekstissä toistuvasti ymmärtämistä haittaavia piirteitä.	Kirjoittaa vain irrallisia lauseita ja ajatuksia, joista ei muodostu ymmärrettävää tekstiä.	Hallitsee erittäin suppean oman alan ja yleiskielen sanaston, joka ei riitä tilanteesta suoriutumiseen. Käyttää toistuvasti sopimattomia sanoja ja sanontoja.	Käyttää perusrakenteitakin puutteellisesti. Ongelmia erottaa sanaluokkia toisistaan. Taivuttaa usein sanoja väärin.

LIITE 9a) Toisen kotimaisen kielen (suomi) suullisen kielitaidon taitotasokuvaukset (2007)
Beskrivning av nivaerna för muntliga färdigheter i finska vid yrkeshögskolorna (2007)

	Helhetsbedömning	Interaktionsförmåga	Ordförråd	Strukturer	Uttal
5	Klarar sig mycket bra i allmänna yrkesmässiga och branschspecifika språksituationer. Kan aktivt delta i invecklade situationer med abstrakta ämnen och självständigt förbereda och hålla längre framställningar. Uttrycker sig säkert, tydligt och enligt situationens krav. Talet är flytande, spontant och obehindrat.	Klarar social interaktion av många slag. Kan delta aktivt också i invecklade och abstrakta diskussioner om detaljerade ämnen samt leda rutinmässiga möten och smågrupper.	Behärskar det branschspecifika och allmänna ordförrådet mycket väl och använder det mångsidigt och på lämpligt sätt.	Använder konstruktionerna mångsidigt och varierande. Behärskar grammatiken mycket väl. Endast de mest krävande konstruktionerna och stilnyanserna kan bereda svårigheter.	Uttalet är målspråksenligt.
4	Klarar sig bra i allmänna yrkesmässiga och branschspecifika språksituationer. Klarar av att kommunicera på ett sätt som passar situationen och tar diskussionsparterna i beaktande på ett naturligt sätt. Uttrycker sig säkert, tydligt och enligt situationens krav. Talet är för det mesta spontant, flytande och obehindrat. Språkliga orsaker begränsar sällan framställningen.	Klarar av att anpassa kommunikationen till situationens krav. Kan diskutera och underhandla om mångahanda ämnen, framföra och kommentera krävande tankegångar och haka på andras inlägg.	Behärskar det branschspecifika och allmänna ordförrådet väl och använder det mångsidigt. Ovanliga uttryck och nyanser i betydelse orsakar ibland problem. Kan korrigera sig och använda omskrivningar.	Använder konstruktionerna mångsidigt och nästan felfritt. Behärskar grammatiken väl.	Uttalet och intonationen är mycket tydliga och naturliga. Använder en naturlig satsrytm.
3	Klarar sig allmänhet bra i yrkesmässiga och branschspecifika språksituationer. Klarar i det stora hela bra av att kommunicera på ett sätt som passar situationen och tar diskussionsparterna i beaktande. Talet är relativt flytande och kommunikationen kräver inga ansträngningar av samtalsparterna.	Klarar av att delta aktivt i kommunikationen och föra den framåt. Kan i huvudsak anpassa uttrycken till situationen.	Behärskar det branschspecifika och allmänna ordförrådet relativt väl och använder det mångsidigt. I ordvalet kan det sporadiskt förekomma inexaktheter. Kan relativt ofta använda omskrivningar.	Använder konstruktionerna rätt mångsidigt och behärskar dem relativt väl. Vissa fel förekommer i krävande konstruktioner.	Uttalet är klart och naturligt samt använder i huvudsak en naturlig satsrytm. I uttalet kan det förekomma sporadiska inexaktheter.
2	Klarar sig någorlunda i oförutsedda	Klarar av att ta initiativ till	Behärskar det branschspecifika och	Använder grund-	Uttalet kan avvika från

	yrkesmässiga och branschspecifika språksituationer. Klarar av att förmedla det budskap man önskar även om tvekan kan göra talet långsammare och inexaktheterna kan störa kommunikationen.	kommunikation i bekanta situationer. Kan till en del anpassa uttrycken till situationen.	allmänna ordförrådet någorlunda. Sporadiska fel i ordvalet förekommer.	konstruktionerna tämligen felfritt. Inverkan från andra språk kan märkas.	målspråket men är förståeligt. Satsrytmen kan till en del vara hackig. Inverkan från andra språk kan märkas.
1	Klarar sig nöjaktigt i alldagliga språksituationer i arbetslivet. Klarar av att förmedla ett budskap även om kommunikationen är långsam och inexakt och kan kräva ansträngning av bägge samtalsparterna.	Klarar enkel kommunikation och kan ta initiativ i bekanta situationer. Behöver ibland stöd av samtalsparten.	Behärskar det branschspecifika och allmänna ordförrådet nöjaktigt. Ordförrådets otillräcklighet samt felen i ordval begränsar kommunikationen. Förmågan att använda ersättande uttryck är bristfällig.	Använder enkla, vanliga grundkonstruktioner någorlunda rätt. Mera krävande konstruktioner vållar svårigheter. Tydlig och delvis störande inverkan av andra språk finns.	Uttalet är inexakt men i huvudsak förståeligt. Inverkan av andra språk är tydlig och delvis störande.
Underkänd	Klar sig inte i alldagliga branschspecifika kommunikations-situationer på ett vederbörligt sätt. Talet är mycket knapphändigt och/eller innehållet svårbegripligt för samtalsparten.	Kan inte delta i interaktionen pga problem med att producera tal och/eller att förstå samtalsparten.	Det branschspecifika och det allmänna ordförrådet är mycket begränsat. Återkommande fel i val av ord och uttryck förekommer.	Använder även de vanligaste grundkonstruktionerna bristfälligt. Svårigheter att skilja mellan ordklasserna. Brister förekommer ofta i böjning av allmänna ord.	Uttalet är svårt att förstå. Inverkan av andra språk är mycket störande.

LIITE 9b) Toisen kotimaisen kielen (suomi) kirjallisen kielitaidon taitotasokuvaukset (2007)
Beskrivning av nivaerna för skriftliga färdigheter i finska vid yrkeshögskolorna (2007)

Utarbetat utgående från kunskapsbeskrivningarna för svenska som andra inhemska språk 24.5.2007 (UR)

Arbetsgrupp: Marja Haga, Marja Herva, Anita Kvist, Minna Lehtola, Ulrika Rancken, Kristina Sahlstedt

	Helhetsbedömning	Textens innehåll och stilisering	Ordförråd	Strukturer
5	Klarar sig mycket bra i allmänna yrkesmässiga och branschspecifika språksituationer. Använder språket smidigt och mångsidigt. Uttrycker sig tydligt enligt situationens krav.	Kan skriva tydliga, välstrukturerade och omfattande texter också om krävande ämnen. Använder rätt stil och varierar satskonstruktionerna. Behärskar disposition och textbindning. Kan uttrycka sig exakt.	Behärskar det bransch-specifika och allmänna ordförrådet mycket väl och använder det mångsidigt och på lämpligt sätt.	Använder konstruktionerna mångsidigt och varierande. Behärskar grammatiken mycket väl. Endast de mest krävande konstruktionerna och stilnyanserna kan bereda svårigheter. Fel kan sporadiskt förekomma i idiomatiska uttryck samt i stilfrågor. Felen är nästan identiska med en modersmålsanvändares.
4	Klarar sig bra i allmänna yrkesmässiga och branschspecifika språksituationer. Använder språket mångsidigt. Uttrycker sig enligt situationens krav.	Kan skriva tydliga, välstrukturerade och detaljerade texter. Texten är nyanserad och lätt att förstå.	Behärskar det bransch-specifika och allmänna ordförrådet väl och använder det mångsidigt. Det språkliga uttrycksförrådet begränsar sällan skrivandet. Ovanliga uttryck och nyanser i betydelse orsakar ibland problem. Kan vid behov använda omskrivningar.	Använder konstruktionerna mångsidigt och nästan felfritt. Behärskar grammatiken väl. Vissa fel kan förekomma i ovanliga konstruktioner, i idiomatiska uttryck samt i stilfrågor.
3	Klarar sig allmänhet bra i yrkesmässiga och branschspecifika språksituationer. Kan vanligen uttrycka sig enligt situationens krav.	Kan skriva en innehållsmässigt och språkligt sammanhängande text. Gör skillnad mellan informellt och formellt språkbruk. Enstaka fel och onaturliga uttryck påverkar inte förståelsen av texten.	Behärskar det bransch-specifika och allmänna ordförrådet relativt väl och använder det mångsidigt. I ordvalet kan det sporadiskt förekomma inexaktheter. Kan relativt ofta använda omskrivningar.	Använder rätt mångsidiga satskonstruktioner och behärskar dem rätt väl. Vissa fel förekommer i mera krävande konstruktioner.

2	Klarar sig någorlunda i oförutsedda yrkesmässiga och branschspecifika språksituationer. Kan skriva konsekventa texter som förmedlar ett budskap. Felen leder i allmänhet inte till missförstånd även om de kan störa läsrytmen.	Kan skriva en innehållsmässigt relativt sammanhängande text. Brister i användningen av krävande satskonstruktioner och i behandling av främmande ämnen kan störa läsrytmen.	Behärskar det bransch-specifika och allmänna ordförrådet någorlunda. Sporadiska fel i ordvalet förekommer. Inverkan från andra språk kan förekomma.	Använder grundkonstruktioner nästan felfritt. Inverkan från andra språk kan förekomma.
1	Klarar sig nöjaktigt i förutsebara yrkesmässiga och branschspecifika språksituationer. Kan skriva en enkel sammanhängande text. Budskapet förmedlas även om felen kan försvåra kommunikationen.	Kan skriva enkel branschspecifik sammanhängande text, som är begriplig och lämplig i sammanhanget. Texten kan vara knapphändig och innehålla upprepade fel vilket kan försvåra läsbarheten.	Behärskar det branschspecifika och allmänna ordförrådet nöjaktigt. Ett otillräckligt ordförråd begränsar kommunikationen. Brister i förmåga att använda ersättande uttryck förekommer.	Använder de vanligaste grundkonstruktionerna ensidigt och delvis felaktigt. Inverkan av andra språk är tydlig och delvis störande.
Underkänd	Klarar varken alldaglig eller branschspecifik skriftlig kommunikation på ett vederbörligt sätt. Texten är så bristfällig och/eller innehåller så många fel att missförstånd uppstår eller kommunikationen förhindras.	Kan inte producera en sammanhängande text.	Det branschspecifika och det allmänna ordförrådet är mycket begränsat. Återkommande fel i val av ord och uttryck förekommer.	Använder även de vanligaste grundkonstruktionerna bristfälligt. Svårigheter att skilja mellan olika ordklasser. Brister förekommer ofta i böjningen av allmänna ord.

LIITE 10a) Englannin puhumisen taitotasokuvaukset (2007)

	Kokonaisuus	Vuorovaikutus	Ymmärrettävyys & Rakenteet	Sanasto	Ääntäminen
Opiskelija pystyy ammatillansa¹ viestintätilanteissa					
C2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään kieltä hyvin laaja-alaisesti ja hallitusti • ilmaisemaan ajatuksiaan spontaanisti, erittäin sujuvasti ja täsmällisesti • painottamaan asioita, nostamaan esiin eroja ja välttämään epäselvyyksiä • esittämään selkeän ja sujuvan kuvauksen tai perustelun asiayhteyden sopivalla tyyllillä 	<ul style="list-style-type: none"> • toimimaan tasaveroisena viestintäkumppanina taitavan kielenkäyttäjän kanssa • viestimään vakuuttavasti ja selkeästi esim. monimutkaisissa neuvottelutilanteissa • ottamaan puheenvuoronsa erittäin luontevasti • jäsentämään ja sovittamaan ilmaisunsa hyvin joustavasti tilanteen mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään sujuvaa rakenteellisesti moitteetonta ja viestintätavoitteita hyvin tukevaa kieltä myös monimutkaisista aiheista vaativissakin tilanteissa 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään vivahteikasta ja täsmällistä sanastoa • korvaamaan puutteet huomaamattomasti 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten C1
C1	<ul style="list-style-type: none"> • ilmaisemaan itseään melko vaivattomasti käyttäen tilanteeseen sopivia kielellisiä muotoiluja tarvitsematta rajoittaa sanottavaansa • esittämään selkeitä, yksityiskohtaisia kuvauksia ja esityksiä mutkikkaistakin aiheista 	<ul style="list-style-type: none"> • kehittelemään keskustelua sujuvasti ilman tukea • viestimään abstrakteistakin aiheista esim. neuvotteluissa spontaanisti ja sujuvasti • kytkemään omat puheenvuoronsa taitavasti muiden puheenvuoroihin 	<ul style="list-style-type: none"> • puhumaan selkeästi ja jäsenellysti mutta joutuu tinkimään sujuvuudesta aiheen ollessa vaativa • käyttämään rakenteellisesti monipuolista lähes virheetöntä kieltä, eivätkä virheet haittaa ymmärtämistä 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään kohdekielelle tyypillisiä ilmaisuja ja sanastoa täsmällisesti ja tilanteeseen sopivasti • pystyy tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ilman että puhe katkeaa 	<ul style="list-style-type: none"> • ääntämään erittäin luontevasti ja vivahteikkaasti • käyttämään luontevaa ja vaihtelevaa lauseryntiä ja lausepainoa ilmaisemaan merkitysvaihteita
B2	<ul style="list-style-type: none"> • toimimaan puhetilanteissa, jotka vaativat kykyä ilmaista näkökantoja ja kehittää argumentteja, joutumatta juuri rajoittamaan sanottavaansa • kuvaamaan omin sanoin erilaisia asioita yhtämittaisesti, yksityiskohtaisesti ja selkeästi vaikkakin ajoittain hieman epäroiden 	<ul style="list-style-type: none"> • osallistumaan sujuvasti keskusteluun tilanteeseen sopivalla tavalla • ymmärtämään keskustelun yksityiskohtia, välittämään monitahoista tietoa ja perustelemaan omaa kantaansa • kommentoimaan toisen puhetta sekä esittämään täydentäviä näkökohtia ja johtopäätöksiä • ottamaan puheenvuoroja, vaikkakaan ei aina tyylikkäästi 	<ul style="list-style-type: none"> • viestimään sujuvasti ja vaivattomasti ymmärrettävällä kielellä • käyttämään rakenteita pääosin oikein, eivätkä virheet haittaa ymmärtämistä 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään laajaa sanavarastoaan täsmällisesti ja vaihtelevasti, mutta sanavalinnoissa voi esiintyä epätarkkuuksia • käyttämään kiertoilmaisuja, jotka edesauttavat viestin perillemeno 	<ul style="list-style-type: none"> • ääntämään selvästi ja luonnollisesti • kiinnittämään huomiota myös intonaatioon
B1	<ul style="list-style-type: none"> • selviytymään useimmista tavanomaisista tilanteista • puhumaan tutuista tai itseään kiinnostavista asioista 	<ul style="list-style-type: none"> • osallistumaan merkityksellisesti pitkäköön selkeällä kielellä käytävään keskusteluun konkreettisista asioista, vaikka 	<ul style="list-style-type: none"> • ilmaisemaan mielipiteensä pääosin ymmärrettävästi ainakin helpoista aihepiireistä, vaikka ajoittain voi olla 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään hyvin alansa perussanastoa • käyttämään tavallisimpia sanontatapoja, mutta 	<ul style="list-style-type: none"> • ääntämään ymmärrettävästi vaikka vierasperäinen korostus on ilmeistä

	<p>johdonmukaisesti – puheessa voi olla toistuvasti taukoja ja korjauksia</p> <ul style="list-style-type: none"> • perustelemaan ja selittämään lyhyesti mielipiteitä ja suunnitelmia • pitämään tutusta aiheesta valmistellun yksinkertaisen ja ymmärrettävän esityksen 	<p>tarvitsee keskustelukumppaniensa kielellistä tukea ajatustensa ilmaisuun</p> <ul style="list-style-type: none"> • esittämään siihenastisesta keskustelusta koosteen • tekemään toisto- tai tarkennuspyynnön • jossain määrin mukauttamaan ilmaisuaan tilanteeseen sopivaksi 	<p>vaikeaa ymmärtää puhujan tavoitteita</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttämään yksinkertaista kieltä välttäen vaativimmat rakenteet, minkä johdosta puheen niukkuus ja yksinkertaisuus voivat vaikeuttaa ymmärtämistä tai aiheuttaa väärinymmärtämiä 	<p>monimutkaisten asioiden ilmaisemisessa esiintyy virheitä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kiinnittämään vain vähäistä huomiota intonaatioon
A2	<ul style="list-style-type: none"> • viestimään tutuista asioista yksinkertaisissa ja rutiininomaisissa tilanteissa • kuvailemaan yksinkertaisia ilmauksia ja lauseita käyttäen omaa taustaansa, elin- tai työympäristöään • pitämään lyhyen, yksinkertaisen, harjoitellun esityksen tutusta aiheesta 	<ul style="list-style-type: none"> • osallistumaan helppoihin puhetilanteisiin, esim. selkeään ja hitaaseen tiedonvaihtokeskusteluunⁱⁱ, mutta pystyy harvoin ylläpitämään keskustelua ja joutuu usein pyytämään keskeisten seikkojen toistamista • muotoilemaan ilmaisunsa vain muiden avulla 	<ul style="list-style-type: none"> • viestimään ymmärrettävästi lyhyissä, listanomaisissa puheenvuoroissa, vaikka perusrakenteiden systemaattinen käyttö horjuu ja keskustelu kumppani voi joutua pyytämään toistoa • ilmaisemaan ajatuksiaan vain runsaiden taukojen ja uudelleenmuotoilujen avulla 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään jokapäiväisiin tilanteisiin liittyvää keskeistä sanastoa 	<ul style="list-style-type: none"> • ääntämään yleensä ymmärrettävästi virheistä huolimatta • keskittymään ääntämisessä enemmän yksittäisiin sanoihin kuin lauserytmiin ja intonaatioon

LIITE 10b) Englannin kirjoittamisen taitotasokuvaukset (2007)

	Kokonaiskuvaus	Ymmärrettävyys	Rakenteet	Sanasto
Opiskelija pystyy ammattialaansa liittyvissä kirjallisissa viestintätilanteissa...				
C2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään kieltä erittäin sujuvasti tuottamaan selkeää, monipuolista ja hyvin jäsentynyttä tekstiä vaativistakin aiheista 	<ul style="list-style-type: none"> • tuottamaan tekstiä joka on selkeää, täsmällistä ja hyvin jäsentynyttä käyttämään tilanteen, genren^{iv} ja vastaanottajan vaatimaa tyyliä 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään monipuolisia rakenteita osuvasti ja oikeakielisesti 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään taitavasti erittäin laajaa ammattialalla ja toimintaympäristössä tarvittavaa sanastoa • käyttämään kohdekielelle tyyppillisiä ilmauksia oikein ja luontevasti
C1	<ul style="list-style-type: none"> • (kuten tasolla C2 vaikka kielellisiä lipsahduksia saattaa esiintyä) 	<ul style="list-style-type: none"> • (Kuten tasolla C2, vaikka tilanteen huomioon ottaminen onnistuu täysin vain keskeisimmissä tilanteissa/genressä) 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään taitavasti monipuolisia rakenteita, vaikka satunnaisia lipsahduksia esiintyy vaativimmissa rakenteissa 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään taitavasti laajaa ammattialalla ja toimintaympäristössä tarvittavaa sanastoa • käyttämään idiomaattisia ilmauksia tai löytämään korvaavia ilmaisumuotoja, vaikka satunnaisia sanaston lipsahduksia saattaa esiintyä
B2	<ul style="list-style-type: none"> • tuottamaan hyvää, melko monipuolista ja johdonmukaista tekstiä, jossa kuitenkin voi esiintyä lukurytmiä jossakin määrin häiritseviä kielellisiä virheitä 	<ul style="list-style-type: none"> • tuottamaan tekstiä joka on pääosin selkeää, jäsentynyttä ja tyyliillisesti asianmukaista, ja jossa kehitellään argumentteja systemaattisesti, vaikkakaan se ei kaikilta osin vastaa viestintätilanteen vaatimuksia • ilmaisemaan ajatuksiaan ilman että ilmaisutaito juurikaan rajoittaa ymmärrettävyyttä 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään yleensä rakenteita hyvin, vaikka lauserakenteissa saattaa esiintyä puutteita, jotka eivät yleensä aiheuta väärinkäsityksiä 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään melko laajasti ammattialalla ja toimintaympäristössä tarvittavaa sanastoa • käyttämään vaihtelevaa kieltä, korvaavia ilmaisuja ja tavallisia idiomaattisia ilmauksia, vaikka sanavalmassa ja ilmauksissa voi esiintyä virheitä, jotka eivät estä viestin perillemenoaa
B1	<ul style="list-style-type: none"> • ilmaisemaan ajatuksensa ymmärrettävästi melko selkeällä, yksinkertaisella ja pääosin yhtenäisellä tekstillä, vaikka ammattialan erityiskielessä on yleensä puutteita ja lukurytmiä häiritseviä peruskielen virheitä esiintyy • laatimaan dokumentteja pääasiassa vain kielellisten apuvälineiden avulla 	<ul style="list-style-type: none"> • ilmaisemaan ajatuksiaan yksittäisin ymmärrettävin virkkein, jotka eivät aina muodosta loogista kokonaisuutta, ja vain satunnaisesti viestintätilanteen tarpeet huomioiden • ilmaisemaan itseään yleensä ymmärrettävästi, vaikka tekstin hajanaisuus, niukkuus ja/tai virheellisyys haittaavat jossakin määrin 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään rakenteita tyydyttävästi, ja tavallisia rakenteita melko hyvin, vaikka äidinkielen vaikutus voi olla selvästi havaittavissa lauserakenteissa 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään tyydyttävästi oman alan ja toimintaympäristön perussanastoa, mutta usein vain kielellisten apuvälineiden avulla • viestimään yleensä ymmärrettävästi, vaikka sanavalmassa esiintyy epäselvyyksiä ja virheitä erityisesti ennestään tuntemattomissa aiheissa
A2	<ul style="list-style-type: none"> • tuottamaan yksinkertaista, jossakin määrin ymmärrettävää mutta usein hajanaista tekstiä, jossa kielelliset virheet häiritsevät sekä lukurytmiä että viestin perillemenoaa 	<ul style="list-style-type: none"> • ilmaisemaan ajatuksiaan vain tekstillä, jonka kokonaisrakente on vajavainen ja joka ei huomioi tekstityypin perusrakennetta, eikä viestintätilanteen 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään yksinkertaisia rakenteita jokseenkin oikein, mutta tehden systemaattisesti virheitä perusrakenteissa, esimerkiksi 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttämään vain suppeaa ja konkreetteihin asioihin liittyvää sanastoa

2011

		vaatimuksia • tuottamaan vain osin ymmärrettävää tekstiä koska tekstin hajanaisuus, niukkuus ja/tai virheellisyys vaikeuttavat ymmärtämistä suuresti	aikamuodoissa	
--	--	--	---------------	--

ⁱ 'Ammattiala' viittaa diskurssiyhteisön (esim. työyhteisön) viestintään, jossa henkilö toimii jossakin roolissa (esim. insinöörinä). 'Ammatillinen diskurssi' on viestintäyhteisön tuottamaa viestintää, jolla on yhteiset tavoitteet, viestintämekanismit, osallistumismekanismit, yhden tai usean lajityypin käyttö, jonkin verran omaleimasta sanastoa ja jäsenet, jotka tuntevat sisällön ja joilla on viestintäkokemusta. (Swales 1990:25-27)

ⁱⁱ 'Tilanne' tai 'puhetilanne' on kokonaisvaltainen käsite, joka sisältää erilaisia kontekstuaalisia tekijöitä kuten diskurssityyppi tai genre, osanottajien roolit ja keskinäiset suhteet, kulttuurit. Kulttuuri tulisi ymmärtää kielellisenä, etnisenä, organisatorisena ja ammatillisena kulttuurina.

ⁱⁱⁱ 'Tiedonvaihtokeskustelu' on keskustelu, jonka päätarkoituksena on informaation vaihtaminen tai välittäminen puhujien kesken.

^{iv} 'Genre' Lajityyppi eli 'genre' on prototyyppistä viestintää, jolla on viestintätarkoitus, rakenne, tyyli, sisältö ja aiottu kuulijakunta, esim. puhelu, esitelmä. (esim. Swales 1990:58)